

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין יב.

עין משפט נר מצוה

סח א מ"י פ"ו מלכות
שנת הלכה ט סג
עשיר דרכנן א טור ש"ע
א"ח ס' ע"ג סוף כח:
סו ב מ"י פ"ו מלכות
שנת הלכה יב סג
שם טו"ש"ע א"ח ס' ע"ג
סוף ג:
סז ג מ"ג שם הלכה יג
ס"ג שם טו"ש"ע א"ח
ס' ע"ג סוף ג [ג] :
סח ד מ"ג שם הלכה יא
סג שם טו"ש"ע א"ח
ס' ע"ג סוף ג:

רבינו חננאל

א' רבן שמעון בן גמי
לא נחלקו בית שמאי
ובית הלל על מבוי שהוא
פחות מ"י אמות שאין
צריך כלום. איני והא תנן
משום ר' ישמעאל אמר
תלמיד אחד לא נחלקו
בית שמאי ובית הלל על
פחות מ"י אמות שהוא או
רב אשי רבין שמעון בן
גמליאל הכי קתני אינו
צריך לחיים כ"ר אליעזר
ולא לחי וקורה כבית
שמצא. אלא או לחי או
קורה כבית הלל. למטה
עד כמה. אחלי ואי תמצא
רב (יהואל) [אחלי] עד
ארבעה. פ"י מבוי שהוא
רחב מארבעה) אמות
ולמעלה צריך לחי (א)
[וקורה עד עשר אמות.
אבל למטה מ"י אמות
עד י"ט ספחים צריך לחי
או קורה. אבל אם פתחו
של מבוי רחב מארבעה
ספחים ולמטה אין צריך
מותר בולא כלום. סו"ח
דכי היכי דמצריך ר'
אליעזר ובבבוי לחיים הכי
נמי מצריך לחצר שני
ספין. ואמר רב נחמן בר
יצחק מאן מרדים לר'
אליעזר בפסי החצר (רבין),
ומאן חולקין עליו רבנן.
דתנאי חצר ניתרת בפס
התני רבי אומר בשני
ספין. א"י אסי א"ר יוחנן
חצי צריכה שני ספין,
ואסיקנא. שני ספין בשני
רוחות ששהו לכאן ומשהו
לכאן. מצד אחד צריך
פס ארבעה. והא דתני
איבומי חצר קטנה בעשר
גדולה ב"א. אוקימנא לר'
דמצריך שני ספין, וסבר
לה כ"ר יוסי דאמר לחיים
שאמרו רחבן שלשה
ספחים. מצריך לחי
שלשה מיכן ולחי שלשה
מיכן, הרי אמה שעודפת
הגדולה על הקטנה. הא
דאמר שמואל חצר ניתרת
בפס אחד, אסיקנא עובדא
הוה ברורא דרעותא
בלשון ים שנכנס לחצר
ולא אצרכה רב יהודה
אלא פס אחד משום
קל הוא שהקילו חכמים
במים. אמר רב פפא קשיא
לי הא דא"ל שמואל לרב
תנניה בר שילא את לא
תעביד עובדא. אלא או
ברוב דופן או בב' ספין.
למה לן רוב דופן פס
ארבעה סגיא, וכי תמצא
הכא בחצר שהיא שבעה
עסיקין ועבר דאצרכה
וישק תלתא, הא עבידי

בפסי חצר. וקשה דגבי מבוי נקט לשון לחי וגבי חצר נקט לשון פס זכולה שמעתא אף על גב דשנייה משוהו:
ורב נחמן אמר הלכה בר' אליעזר בפסי חצר. והא דלא קאמר הלכה כרבי צפסי חצר דלא סבר כרבי אליעזר ומודיים חכמים היינו רבי לר' אליעזר

והוה ניהו טפי דליהו איירי בתנאי אלא (ט) דניחא ליה למנקט ר' אליעזר שנוכר במשנתנו וזריך לומר דרבי רובנן צנחא מרובעת פליגי דלרבנן סגי להו צפס משוהו ולרבי זריך שני פסין של שני משהוין דלי צארכה יתר על רחבה פליגי קשיא דרב נחמן אדרב נחמן דהכא פסקי כרבי וצפס שמעתא קאמר רב נחמן נקטינן דחצר שארכה יתר על רחבה ניתרת בלחי משהו אלא דלי צמרוצע פליגי וזריך שני פסין של שני משהוין או צפס אחד של ארבעה דאמר רב נחמן צפס שמעתא דחצר מרובעת ניתרת צפס ארבעה ודלא כפירוש הקוטרס צפס צמרון מרוח חמת ד' משתי רוחות משהו לכאן ומשהו לכאן דהוי כרצנן דלרבנן סגי צפס אחד ומשהו דפירשו אלא כרבי אמי דהכי הילכתא: **וכי תימא ברובין** שבעה דבארבעה הוי רוב דופן. והשתא לי נקט ארבעה לא הוי משמיעני מדוש יומר מצרוב דופן דלדרכה השתא דנקט ברוב דופן הוי רבועא טפי דא"ע"ג דלא הוי ארבעה סגי הוילי ואיכא רוב דופן למה לי ארבעה פירוש למה אטעיה להרצין ארבעה שלשה ומשהו סגי דהשתא לא הוי זריך אפילו רוב דופן כיון שנתמעט האויר מלרבעה ויש ספריס דגרסי למה לי רוב דופן ולפי זה אמי שפיר צפסיות (ט) ואית ספריס דלא גרסי רוב דופן אלא למה לי צתלתא ומשהו סגי והיא היא: **הכא**

יוחנן פסי חצר צריכין שיהא בהן ד' וכי תימא ארבעה מכאן וארבעה מכאן והתני (ט) רב אדא בר אבימי קמיה דרבי חנינא ואמרי לה קמיה דר' חנינא בר פפי קטנה בעשר וגדולה באחת עשרה כי סליק רבי (ט) זורא מימי פרשה ב' ברוח אחת בארבעה משתי רוחות משהו לכאן ומשהו לכאן והדתי (ט) אדא בר אבימי רבי היא וסבר לה כרבי יוסי אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל חצר ניתרת בפס אחד אמר ליה אביי לרב יוסף מי אמר שמואל הכי והא אמר ליה שמואל לרב חנניה בר שילא את לא תעביד עובדא אלא או ברוב דופן או בשני פסין אמר ליה ואנא לא ידענא דעובדא הוה אצרכיה אלא פס אחד אמר ליה לשון ים קאמרת קל הוא שהקילו חכמים במים (ט) כדבעא מיניה רבי מבלא מרב מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה אמר ליה : אין מחיצה תלויה מתרת אלא במים קל הוא שהקילו חכמים במים מכל מקום קשיא כי אתו רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע מבי רב פירשה מרוח אחת בארבעה משתי רוחות משהו לכאן ומשהו לכאן אמר רב פפא אי קשיא לי הא קשיא לי דאמר ליה שמואל לרב חנניה בר שילא את לא תעביד עובדא אלא או ברוב דופן או בשני פסין למה לי רוב דופן וכי תימא מאי ברוב דופן בדופן שבעה דבארבעה הוה ליה רוב דופן כאן בחצר כאן במבוי ואיבעית אימא דרב אחלי תנאי היא תנו רבנן ד' לשון ים הנכנס לחצר אין ממלאין הימנו בשבת אלא אם כן יש לו מחיצה גבוה (י) טפחים בד"א שפויצתו ביותר מעשרה אבל עשרה אין צריך כלום ממלא הוא דלא מטלטלין הא מטלטלין והא נפרצה חצר במלואה למקום האסור לה

תלתא (ט) ושבך ארבעה לא, והאמר אחלי ואי תימא רב אליעזר ארבעה. ושננין הא דרב אחלי תנאי היא. איבעית אימי' מילי דחצר לחוד מילי דמבוי לחוד, כלומר כי אמר רב אחלי במבוי אבל בחצר לא. ת"י לשון ים שנכנס לחצר אין ממלאין הימנו בשבת א"כ עשו לה מחיצה גבוה עשרה טפחים, כמי דברי' אמר' כיון מעשר אבל בעשר אין צריך כלום. ואקשינן בלשון ים דאמר הא בחצר שרי לטלטולי, והוי נפרצה החצר למקום האסור לה.

לאזולין. מקום: הכי קאמר אינו לריך (א) לא לחי ולא קורה כו'. והאי כלום דקאמר אהנך תוספת דמוספי צית שמאי ורבי אליעזר ארצית הלל קאי: וכמה. היא פחות רחבו מארבע אמות ויהא לריך תיקון: **עד ארבעה.** טפחים אפילו אינו רחב אלא אמה או חמשה או ארבעה

טפחים לריך לחי אלא צפסות מארבעה אינו לריך כלום: צפסות חצר. אם נפרצה למקום האסור לה צריכה שיעור משני ידיה: מאן מודים. דקאמר ר' ירמיה רבי. ומאי הלכתא דקאמר רב נחמן דמשמע מכלל דפליגי אף צפסי חצר: מאן פליגי עליה רבנן. צני מחלוקתו של רבי: וגדולה צאחס עשרה. ליתכא אלא שלשה מתכן ושלשה מתכן וקמי' גדולה מותרת: מימי. עלה מן היס: רבי היא וסבר לה כ"ר יוסי. דלמרי' לחי רחב שלשה טפחים צני ורבי יוחנן אליבא דרבנן קאמר דפס דקאמרי רבנן ארבעה טפחים הוא וצני רוחות סגי בשני משהוין: לשון ים שנגמס לחצר הוה. ופרלו הדופן צמולא: ולא אצרכיה אלא פס אחד. צראש הכותל ומותר למלאות מן המים לפניס ממקום המחיצה ולא אמרינן קא ממלא מרכמילת לרשות היחיד: שהקילו חכמים במים. למלאות מהן ע"י תיקון כל שהוא: **דבעא מיניה כו'.** אלמא יש להקל במים [מהן] שאין [קן] ממקום אחר. להכי נקט חורבה לדרכה להיות שס מחילות תלויות: אלא במים. כגון גוזזתרא שהיא למעלה מן היס צפרק כ"ל משתתפין [לקמן ד' פ:]: **מל מקום.** דשמואל אדשמואל קשיא: פירשה. לדשמואל האי דקאמר רבנן אחד היינו ארבעה טפחים וצפי דקאמר שני פסיס בקטנים כל דהו: **צנשה ומשהו סגי.** דלימעטי מארבעה ותו לא צני מידי: דהא אמר רב אחלי. לעיל דפחות מארבעה לא לריך כלום: כאן צנחא. חצר מרובע או רחבו יותר מארכו א"ע"ג דלימעטי מארבעה לא סגי צנחא: מצוי. ארכו יותר על רחבו: דרב אחלי טנאי היא. לקמן (י) מפרש להו וליכא למיקס עלה דמילתא הילכך צעיק רוב הדופן עומד: שנגמס לחצר. דרך פירלת הכותל וכשלא נפרך צמולאו עסקינן מדמפלגי צעשרה ליותר מעשרה: **אלא אם כן.** עש מעילה לגדור פירלת כותל החצר עד עשרה: **אבל עשרה אין לריך כלום.** שהרי יש שיעור מתכן ומכאן: מימלא הוא דלא ממלאין. משום דמטלטל מרכמילת לרשות היחיד: הא עלטונוי מטלטלין. צהאי חצר: צמולא. לאו דווקא אלא כל יותר מעשרה קרי ליה מלואה: דאית

(א) [לקמן ג. פ:] (ב) [שבת ק"ו: ט"ז:] (ג) [ע"ל ג. ד.] (ד) [ע"ל ט"ז:] (ה) [גיטין הערוך בערך ימי ר' אבהו:] (ו) [שבת ק"א. לקמן טו: פ. ח. פ:] (ז) [לקמן ד':] (ח) או שמה משום דלחלא בר אצמו לריך לחי רחבים (ד) [ג' ומו"ס חכמים דקאמר היינו שזריך ב' [מ"ז:] (ט) ואם היינו גורסי צנחא מארבעה סגי הוי א"ש טובא אף לא נמצא צפוס ספר.

הגהות הב"ח

(א) בני והא דתני רב אלא בר אצמי: (ב) שם דעובדא הוה ברורא דרעותא: (א) רש"י ד"ה הכי קאמר אינו לריך לחי וקורה כ"ל ותיבת לא נמקח: (ו) ד"ה רבי אמי וכו' וקמן: ג"כ ברש"י דף י"ג:

גליון הש"ס

גמ' א"ר נחמן בר יצחק מאן מודים. ע"י גיטין דף לא ע"ב מד"ה אלא לא ל"ב ולקמן דף מג ע"ב מד"ה ימי ולקמן דף יח ע"ב מד"ה מתקין:

מוסף רש"י

חצר ניתרת בפס אחד. אם נפרצה לה"ר ונשמיר בה מלך אחר מותרת, וצפסין הפירשה יותר מעשר עסקינן. דלי יומר מעשר לא מתי ליה מחילה להאי חצר (רש"י ג.) קטנה בעשר וגדולה באחת עשרה. שאין גדולה עובדת על הקטנה גולה אמה אחת, הרי שלשה טפחים לכאן ושלשה טפחים לכאן (רש"י ט.) כפר רועי (רש"י ז.) מוחיצה תלויה מרוח אחד בחורבה. שערך להיות בה מחילות שפלו החמיסן וקיימות מלמעלה ותלויות, מרו שחמיר לטלטל בחורבה שלא תהא כפורה לה"ר (שבת ק"א.) אלא במים. כגון בחורבה שהיא למעלה מן היס דתני [לקמן פ:] דעשה מחילה תלויה סביב וממלא וכן כור שצין שתי תלויות וחלקן מחילה תלויה מלמעלה ממלא וה מתכן ומכאן א"כ. ש"ל עירובי (שבת ק"א.)

רב ניסים גאון

והאי דתני אדא בר אבימי רבי הוא סבר לה כ"ר יוסי. הוא שאמרה ר' יוסי במשנה בשביל לחיים רחבן ג' שכבר פירשנהו.